

uere velit vinis pietate ac doctrinā insignibus, Superioritas Ministrorum nihil ad eius conducit intentum, cum manifestum sit ad officium dictantales non solitos adhiberi, quod & illi non honorificum, sed inhonorum prorsus estimarent, Deinde. Ministri iurisdictionem ordinariam non habent, sed neque delegatam, quæ determinata ratione officij sit, vt bene obseruat P. Suarez Tomo. 2. de Religione Lib. 6. de Voto, Cap. 7. num. 17. & Tomo 4. Tractatu 8. Lib. 2. Cap. 2. num. 2. & P. Thomas Sancius in Opere Morali Lib. 4. Cap. 33. num. 16. dicens non esse propriè Pralatos ob dictam rationem. Quod quidem ex prima eorum Regula satis est perspicuum, quæ sic habet: *Eius officium erit Præpositum, vel Rectorem iurare in his, quæ in genere, vel in particulari ei commendabit: nec dispensandi, aut mutandi, aut quidquam faciendi, nisi ex eiusdem præscripto, facultatem habeat.* Sic ergo. Quod ergo de casu referuato Congregatio statuit, non ideò est, quia iurisdictionem habeant; sed quia cum Præpositi, aut Rectoris loco iubeant, ipsis, quorum auctoritate funguntur, irreuerentia grauis irrogatur. Pro quo videri potest Cardinalis Lugo *Disput. 20 de Penitentia, num. 54.* Addi potest, à Congregatione eo ipso quod sic statuit, graue præceptum imponi, ne quis Ministro ita respondeat: vnde non est argumentum iurisdictionis in illo. Pontifex autem in sua Constitutione Ministeriorum nomine officium Ministrorum nequaquam intellexit: si enim eos designare vellet, facile ipsi erat, sicut alios suis expressit nominibus, ita & Ministros, quorum est notissimum munus, expressisse: vnde ex tenore Constitutionis id potius quod intendimus, deducendum venit. Ministeriorum ergo nomine officia intelligenda, quæ Operariis possunt Euangelicis conuenire, dum eorum aliquis Missionum Superior cum potestate Rectoris, licet non eo vtatur nomine, constituitur. Vt Superior Missionis Hollandicæ, de quo in Congregatione 8. Decreto 51. Non ita Superior primæ Residentiæ Missionum de quo *ibidem*: nisi ille aliarum Superior sit, vt in Missionibus Paraquariis: in quibus tamen qui Superior est, nullius particularis Superior sit oportet, vt omnes possit sine defectu in proprio visitare. Ex quibus quid de Officialibus aliis, Ministro inferioribus, sit dicendum satis constat.

§. VIJ.

De Magistris Nouitiorum.

Magistros non Rectores, etiam sine exceptione, non comprehenduntur. **E**xceptis Magistris Nouitiorum. Et quidem quando Magistri huiusmodi Rectores Domorum Probationis non sunt, sed Rectori subiecti curam istam exercent, indubitabile erat, etiam si nulla adhiberetur exceptio, non esse Constitutionis verbis comprehensos: cum perspicuum sit Superiores non esse, nec iurisdictione gaudere, licet quædam ipsis præeminentiæ concedantur, vt videri potest in eorum Regulis. 5. 5. 6. & 7. & quod 5. 7. dicitur de ordinariâ potestate absoluedi Nouitios à casibus referuatis, nihil obstat, nam *ibidem* sic additur:

Nisi eius Superiori hæc facultas aliqua de causa referuata videretur. Ex quo apparet iurisdictionem eius non esse ordinariam in eo sensu, quo Ordinaria iurisdictione in Iure sumitur, prout scilicet contra delegatam distinguitur, & absolute Superiorem constituit: cum ita pro arbitrio Superioris limitari possit: sed Ordinaria dicitur, id est, ordinariè conueniens, vel semper, aut ferè semper. Et licet limitatio illa non adderetur, idem nihilominus esset dicendum; quia Instructori facultas eadem sine limitatione conceditur respectu eorum, qui annum tertium Probationis agunt, vt constat ex Instruktionem pro ipsis Cap. 3. §. 10. Instructorem tamen non esse Superiorem, ex declaratione speciali constat. Idque ita esse, necessariò fatendum est, quia si Superior esset, non posset ordinariè esse Confessarius: nam id prohibet Clemens VIII. in suo Decreto de peccatis referuatis, de quo in *Libro Ordinationum, in quo & citata Instrukcio Cap. 5. num. 4.* Vnde cum pro Magistris Nouitiorum, qui Superiores sunt, specialis dispensatio ab eodem Pontifice fuerit impetrata, vt constat ex *citato Cap. 5. De dispensationibus, num. 1.* pro Instructore nulla petita dispensatio, quia illa opus non erat. Cum ergo *citato Cap. 3. §. 1.* sic dicitur: *Superiorem illos, seu Instructorem deliget &c. de Superiore secundum quid intelligendum est, vnde & nomine Instructoris addito, Superioritatis est qualitas declarata; vt scilicet non tam Superior, quam Instructor sit.* Particula enim, *seu, sic accipi solet, expositiue inquam, aut correctiue, vt docent Doctores, quos adducit P. Quintanad. Tom. 1. Tract. 3. Singularem. 20. n. 4.* Quando igitur Pontifex in sua Constitutione Magistros Nouitiorum excipit, de iis manifestè loquitur, qui Superiores Domorum Probationis sunt, vt cessare non debeant, etiam si per triennium in Officio perdurarint: alij enim Superiores non sunt: quod & à R. P. Generali Goswino Nickel specialiter declaratum die 24. Februarij. Anni. 1655. Sed circa exceptionem dictam aliqua explicanda occurrunt, pro quibus

77 Dico primò. Qui superiores per triennium fuerunt, nequeunt esse Magistri Nouitiorum, vbi illi etiam Rectores sunt. Constat ex tenore Bullæ, in qua sic dicitur: *Superiores quomodolibet nuncupati, exceptis Magistris Nouitiorum, per triennium dumtaxat durare debeant.* Vbi clarum apparet talium indultum; vt scilicet ultra triennium possint in officio perdurare: atqui Superior triennalis, si Magister Nouitiorum fiat, non dicitur in officio Magistri perdurare, sed tunc inchoare illud. Cum ergo tenor Constitutionis ita aperius sit, non videtur locus dispositioni alteri, de qua loquimur, remanere. Ex inspectione autem Motus proprii iudicandum esse, ex sacris Canonibus habemus. Cap. Porro & Cap. Accepimus, de Priuilegijs. Pro quo Paulus de Castro. *Consilio 163. volum. 1. Socinus Senior Consilio 91. Col. 3. volum. 4. Marius Antoninus Lib. 2. Resolut. final. Casu. 27.* & in specie casus nostri R. P. Generalis Goswinus *suprà.* cuius illa sunt verba: *Magister Nouitiorum quamuis Rector potest prosequi in suo officio &c. Quia hoc priuilegium solummodo conceditur Magistro Nouitiorum, vt possit prosequi in eodem officio &c.* Constat autem de eo, qui post triennalem

Ministri regula.

Cur eis dicere. Nolo facere, sit casus referuatus.

Ministeriorum nomine quid Pontifex intellexerit.

Magistros non Rectores, etiam sine exceptione, non comprehenduntur.

Potesit absoluedi à referuatis.

Que de Instructore Probationis 3. qui tamen non Superior.

Particula seu quæ habet vim.

Affertio 1. Post triennium gubernationis alterius non posse Rectores eligi domorum Probationis.

Declaratio R. P. Generalis.

Affertio 2. Etiam si triennium non sit impletum, vltimè statuitur, licet contrarium non sit improbabile.

Ex tenore Bullæ deductum.

Affertio 3. Non posse ad aliud officium post Nouitiatum assumi.

Declaratio R. P. Generalis.

Decretum Clementis VIII.

Oppositum probabile ostenditur.

Clausulam antecedentem ad sequentiam trahi.

triennalem Præfecturam Magister Nouitiorum constituitur, non posse dici in officio Magistri prosequi. **78** Dico secundò. Etiam si triennium in alio officio non fuerit impletum, nequit munus Magistri Nouitiorum assumi, nisi pro spatio, quo possit triennium integrari. Hoc est contra interpretationem, quæ aliquibus & quidem non indoctis placuit, nec videtur improbabilis. Nam de eo, qui triennium explet modo dicto, dici potest quod in officio Magistri prosequatur: atqui hoc iuxta Pontificiam exceptionem licet, sicut & iuxta Declarationem adductam. Cumque aliàs fauor sit, & pro Religione faciat, meritò est, iuxta dicta sæpius, ampliandum. Nihilominus contrarium est tenendum & practicandum, quia sic videtur esse Pontificis mens, ex cuius id verbis etiam comprobatur. Nam de eo, qui triennium sic explet, nequit dici in officio Magistri per triennium perdurasse, & nihilominus posse in eo prosequi: cum tamen Pontifex de triennio Nouitiatum jam decurso loquatur. Itaque Pontifex de aliis Superioribus loquens triennium præfigit: exceptionem autem Magistri interponit, planè indicans triennium in officio exactum illi non obstat: obstat ergo quod in alio fuerit officio tempus insumptum.

79 Dico tertio. Magister Nouitiorum exacto triennio nequit ad aliud officium Superioris ex numeratis assumi. Sic R. P. Generalis *suprà* ita dicens: *Nequit esse Provincialis, nec Superior alterius Domus, aut Collegij: quia hoc priuilegium solummodo conceditur Magistro Nouitiorum, vt possit in eodem officio prosequi, non vt possit aliud distinctum habere.* Sic ille, qui id potuit ex concessione ipsa colligere, iuxta supplicationem pro gratia ista suæ Sanctitati propositam. Patres enim Congregationis valde conueniens iudicarunt vt Magistri Nouitiorum in officio suo diutius permanerent: de eo autem quod post officium dictum ad aliud promoueri possent, nullâ ratione curarunt. Et Pontifex quidem in exceptione prædicta non solam rei conuenientiam attendit, sed Clementis VIII. vestigijs instituit, qui triennium etiam Superioribus assignans & annuam vacationem, Magistros Nouitiorum excepit, vt constat ex Decreto 64. Congregat. 5. in quo sic habetur: *vt Provinciales atque Rectores, exceptis qui sunt in Domibus Nouitiorum, non durent ultra triennium, sed vacent saltem per annum, in quo obediunt, sicut ceteri.* Sic illa, ex cuius verbis mens etiam Innocentij conicitur; vt scilicet Magistri Nouitiorum in officio durare possint: ergo circa officia alia nihil indultum. Quod sic etiam practicatum.

80 Nihilominus viri docti aliter censuerunt, quod & probabile videtur. Et pro eo facit, duo à Pontifice in sua Constitutione decerni, quod scilicet Superiorum officia vacant per triennium, & ad nulla alia possint promoueri. His exceptionem Magistrorum interserit; ex quo videtur ad vtrumque referendum. Quod eundem ad prius illud de triennio referri debeat, indubitatum est: & quod etiam ad posterius, ex eo ostenditur, quia nulla est adiecta particula taxatiua: nec non quia clausula antecedens ad sequentiam etiam trahi debet, præsertim cum de fauore agitur, vt in præsentibus; iuxta multorum

doctrinam apud P. Thomam Sancium *Lib. 6. de Matrimonio Disput. 22. num. 17.* licet explicatio, quam ipse adhibet *num. 19.* non videatur instituto præsentibus quadrare: quod scilicet tunc ea doctrina currat, cum omnia determinabilia vna determinatio respicit; in quibus ratio est similis. Alij tamen Doctores eam generaliter amplectuntur; & in casu, de quo ibi, probatio occurrit, in quo non est omnino ratio similis: & verò licet in casu nostro specialis videatur esse ratio vt triennium Magistri progetur, non ita vt ad aliud promoueri officium possit: est tamen congrua alia, quam Clemens VIII. verbis adductis indicauit: *Vacent per annum, in quo obediunt sicut ceteri.* Ex quibus apparet Superioribus vacationem annuam indictam, vt obedientiæ exercitium non dediscant: quod in Magistris Nouitiorum non est suspicabile, qui virtutis probatissimæ cum sint, & obedientiam in Nouitijs tantopere radicare contendant, eo non videntur exercitio aliorum instar indigere. Præterquam quod officium tale valde est laboriosum, & plus oneris quam honoris habens, vnde impedimentum non debet præstare quo minus eo perfuncti ad aliud possint honorificum promoueri. Est ergo hoc probabile, si R. P. Generali sic practicandum videatur: dum tamen aliud statuit, illius est standum Ordinationi, quandoquidem pro praxi potest id, quod sibi conueniens visum fuerit, ordinare. Ex Congregat. 4. Decreto 19.

81 Dico quarto. Magister Nouitiorum in vna Domo, potest in alia vltra triennium prosequi. Colligitur ex declaratione adductâ R. P. Generalis: quia talis verè dicitur prosequi officium, & quod in vna, aut diuersis, Domibus sit, valde materialiter se habet. Potest etiam in hoc specialis congruentia occurrere ad bonum Societatis, quam cum etiam Pontifex in exceptione dictâ attendat, sic est eius interpretanda voluntas verbis eiusdem omnino conformis, sicut & verba voluntati. Vacent, inquit, Superiores post triennium, exceptis Magistris Nouitiorum: ergo illi prosequi possunt in Domo quauis, cum indifferenter loquatur Constitutio, & vbi illa non distinguit, nec nos distinguere debemus. Vnde non solum Magistri tales possunt post triennium in alia Domo esse quod in priori, sed etiam post sexennium, & vltra. Et in officio, si nihil aliàs obstat, vsque ad mortem perdurare.

§. VIII.

De sesqui annuâ vacatione Superiorum. Vbi varie difficultates circa illam.

82 **A**Num cum dimidio post triennium in Prælaturâ exactum ante promotionem ad officium ex enumeratis inuolabiliter elapsurum Constitutio decernit verbis illis: *Ipsique ad alia quævis eiusdem Societatis munera, Superioritates, Ministeria, Administrationes, & officia prædicta quomodolibet nuncupati, etiam Vice-Provinciales, seu Vice-Præpositi, vel Vice-Rectoris, nullatenus eligi, seu assumi, vel deputari volumus, nisi per annum cum dimidio saltem à fine triennij computandum, à prædictis numeribus &c. cessauerint.* Vbi queri potest Primò, An qui triennium non expleuit,

Ex Clementis VIII. verbis roboratur Assertio.

Affertio 4. Possit prosequi in alia Domo Probationis.

Sesqui annua vacationis indistinctio.

Difficultates varie.